

ACC. N:R M. 15510:1-4.

Landskap: Skåne Upptecknare: R. A. Svensson, Tjörnsarp
Härad: V. Göringe Berättare: " " " "
Socken: Heärlinge och Tjörnsarp Berättarens yrke: f. d. kantor o. folkskollärare
Uppteckningsår: 1956. Född år 1871 i Höja

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Årshögtiderna och deras firande. s. 1-4.

Upprop 23/11 1956

Skriv endast på denna sida.

M. 15510

FOLKLIVSARKIVET

Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

Folklivsarkivet.

Brev!

Härmed sänder jag anteckningar. Mycket har jag inte haft att komma med, och likväl har jag kanske varit allt för utförlig med sådant, som rör min familj. Men det, som eventuellt inte duger, kan ju kasseras. Jag tycker dock, att jag följt anvisningarna i "Till Folklivsarkivets Ortsmeddelare". En sak är säker: jag har gjort så gott jag kan.

Med utmärkt högaktning

R. A. Swerdtzow

Tjörnarps den 26 oktober 1956

Åtskilliga av årets högtider bliva enligt min erfarenhet inte på något sätt förberedda. Sådana äro Lucia, Vårfrudagen, Valborgs-
mässodagen, 1:sta maj, Pingst?, Midsommardagen ^{och} Allhelgonadagen.
Till de övriga högtiderna göres en hel mängd förberedelser.

Jag och min hustru --jag är gift för andra gången-- bo ensam-
ma i självägande hus (villa) Detta vårt äktenskap är barnlöst.
Min älskade avlidna hustru och jag hade 3 pojkar. Hon avled, då de voro
de voro små: 9,5 och 3 år. De äro nu 54,50 och 48 år gamla. De två
äldsta är läroverksadjunkter. Den äldste är gift och är adjunkt i
Växjö samt har 2 flickor. Den andre i ordningen är ogift samt lä-
roverksadjunkt i Karlshamn (har tjänstgjort som lektor) Den yngste
är disponent i Nässjö men skall för samma bolag flytta till Växjö
och där bliva disponent. Han är gift och har två barn: en flicka
och en gosse. Flickan torde snart vara student. Det förefaller,
som om det inte skulle vava allt för svårt för henne att klara
den examen. Båda mina äldsta söner voro adjunkter på andra plat-
ser, innan de fingo de nuvarande. Den äldste var först i Malmö
och sedan i Borås; den andre var under 10 års tid adjunkt i Väs-
tervik.

Både mina och min avlidna hustrus föräldrar bodde i Höja, var-
för vi föddes i Höja. Min nuvarande hustru är från Lyby.

~~0000000000~~

Advent blev i själva verket inte särskilt ihågkommet. Man hade

4 ljus på samma ljusstake. På första söndagen i advent tände man ett, på andra två, på tredje tre och på fjärde fyra. Icke sällan hade man en liten gran, i vilken man hade ljus, som tändes.

Förberedelserna till jul ha däremot alltid varit av annan art. Ungefär tre veckor i förväg köptes fisk, som skulle blötas till jul. Sedan jag med familj blev Tjörnarpsbo, ha vi aldrig haft någon gris, men dessförinnan hade vi alltid en riktigt stor gris, som trots högljudda protester från hans sida blev avrättad till jul. Men vi ha brukat, sedan vi blevo Tjörnarpsbor, att köpa en halv gris, och så kommer den obligatoriska prässyltan, den utomordentliga hemlagade kött- och leverkorven (ingen människa på jorden har lagat så god korb och mat av alla slag som mina älskade hustrur) samt julskinkan, som sedan den varit sockersaltad en tid samt lättrökad, kokas till jul. I det spad, i vilket skinkan blivit kokad, kokas därefter grönkål till "långkål", en av de bästa maträtter i världen. Så länge vi hade gris, hade vi alltid den hemlagade blodkorven, en obeskrivligt god maträtt.

Baket var och är en viktig sak. I närvarande tid torde 15 brödbilar eller kanske fler varje vecka komma till Tjörnarps med bröd: fint, grovt och sursött, varför det inte blir mycket att säga om matbröd. Men "fina kakor" --- se, det är annat det! Och sådan^a skall mor baka. Sockerkaka, pepparkakor, rulltårter, mendelkakor, "bondkakor" (en härlig sort) och vad allt det heter. Och någon dag innan jul kokar hon klenäter, klenor. Möjligen kommer hon med fler sorter.

2.

I nuvarande tid köpa vi inte hem några stora mängder matvaror till jul, men risgryn måste vi ha, ty fisk och gröt måste till på julafton. På juldagsmorgon, då vi komma från julottan, passar det med julskinka och långkål samt helst hemmalen svensk senap. Min hustru brukar i allmänhet också till jul förvandla ett par kålhuvud till brunkål, en ingalunda föraktlig maträtt.

Till jul ha vi allti^d haft en större eller mindre julgran. Och så har det ju alltid några dagar före jul varit tanke på att anskaffa julklappar. Lyckligtvis har det aldrig hos mig varit någon tanke på att göra några förberedelser för inköp av spritvaror till jul

Alltid har mor till jul haft ett betydande arbete med att göra rent i alla vinklar och vrår och, då så behöves, hänga upp rena gardiner.

På julafton, innaⁿ det varit tid att gå till sängs, ha vi alltid brukat att läsa något ur bibeln, erinrande om det stora under, som är förbundet med jul, samt många gånger sjungit en julpsalm
----- Visst inte alltid men någon gång har det hänt, att vi vakat in det nya året.

Fastlag ha vi i yttre avseende ej firat på annat sätt än genom förtäring av delikata fastlagsbullar.

Påsk och ägg höra tillsammans. Nu för tiden få äggen, som kokas ha sin naturliga färg, men, då barnen voro små, skulle äggen-- påsk till heder-- vara färgade. Man kokade dem i vatten, i vilket

man lagt färböck, då äggen fingo en mörkröd, vacker färg. Eller kokade man äggen i vatten, i vilket man lagt lökblad, då de blevo gula. Stundom togo vi lökblad och vira om äggen samt fastbundo bladen med tunna tyglappar samt kokade dem i vatten med färböck, då de blevo vackert blommiga. Somliga husmödrar ha haft något annat färgämne, då äggen ha blivit blåsvarta.

Jag minnes en gång, då jag på påsklördag hade ärende på 3 olika ställen, och jag fick på vardera stället ett ägg att ta med hem. Ett var mörkrött, ett gult och ett blåsvart.

Se, det var någonting för en 7-åring, och i synnerhet var det något för en sådan för 78 år sedan

Till Märten ha vi några gånger haft gås, som anskaffats två à tre dagar i förväg. Flera gånger ha vi haft en and, och icke sällan ha vi haft en "tocke" (jag har några höns, med vilka jag är mycket god vän) och han har fått föreställa gås. Jag minnes för övrigt, att vi någon gång haft stekt grishals, och det har dugt det också som gås, fast det inte var gås.